

PO CO SZKOLE MEDIACJA?

Szkoła, obok rodziny jest głównym miejscem kształtowania osobowości dziecka. Zadaniem szkoły jest przygotowanie młodego człowieka do pełnego uczestnictwa w życiu grupy społecznej. Dlatego to bardzo ważne, jaka jest szkoła. Sytuacja dziecka w szkole jego sukcesy i porażki jakie spotyka przy podejmowaniu zadań i obowiązków szkolnych, kontakty z rówieśnikami oraz pozycja w społeczności uczniowskiej wywierają zasadniczy wpływ na proces socjalizacji i co ważne – późniejszy start w świat ludzi dorosłych.

To właśnie w szkole młody człowiek wchodzi w dotychczas nieznaną mu sferę społeczną, gdzie w klasie na jednostkę oddziałuje grupa i odwrotnie. To tu w szkole, dziecko uczy się przestrzegania norm i zasad współżycia z wieloma ludźmi i to tu w szkole zdobywa wiedzę o sobie samym, uczy się jak nawiązywać kontakty z innymi, poznaje czym jest przyjaźń oraz jakie jest jego miejsce w klasie.

Szkoła to także miejsce, gdzie spotykają się dziś przedstawiciele różnych kultur, środowisk, dzieci o różnych poglądach religijnych i tradycjach, wychowywanych w świetle różnych filozofii i wnoszących nowe jakości do życia szkoły.

Jeśli więc mówimy o szkole bezpiecznej funkcjonującej bez przemocy, mówimy o jej

najbardziej podstawowej normie istotnej dla nas i dla naszych dzieci, naszej i ich przyszłości. Bezpieczna szkoła to taka, w której zadbane o brak takich zjawisk jak agresja, werbalna, przemoc fizyczna, brak naruszania własności i godności czy upokarzania np. poprzez zjawisko „fali” pierwszaków, nowych uczniów.

Poczucie bezpieczeństwa w szkole zawiera się także w działaniach, które będą dawały przestrzeń grupie i jednostce i będą sprzyjały rozwojowi osobistemu, intelektualnemu i społecznemu. Bo tylko ci, którzy są doceniani, szanowani, zauważani, akceptowani i w mądry sposób motywowani mogą mieć znacznie lepszą przyszłość.

Szkoła to także miejsce, gdzie kontakty z grupą rówieśniczą odgrywają niebagatelną rolę. Kontakty te, stosunki panujące w klasie, sukcesy, czy też ich brak, wsparcie i zrozumienie ze strony otoczenia, nauczycieli, w znacznej mierze decydują o tym, czy dziecko będąc w jakimś konflikcie, w przyszłości stanie się potencjalną ofiarą, czy też sprawcą konfliktów lub czy nauczy się rozwiązywać konflikty w taki sposób, by zaspokoić potrzeby swoje i innych jego uczestników.

Szkoła to przede wszystkim uczniowie i nauczyciele i rodzice. I taka jest szkoła, jakie są relacje w niej panujące. Dlatego też z uwagi na różnorodność wielu czynników, bodźców

oddziałujących na młodego człowieka może stać się miejscem i polem różnorodnych konfliktów w niej występujących.

Jak wiemy uczeń spędza w szkole znaczną część swojego młodego życia. Kiedyś, nie tak dawno jeszcze, szkołę nazywano drugim domem w którym zdarzają się spory pomiędzy wszystkimi – uczniowie z uczniami, nauczyciele z uczniami, uczniowie z personelem pomocniczym, administracyjnym, rodzice z nauczycielami.

Sporom i konfliktom najczęściej towarzyszą emocje, czasem bardzo silne, które utrudniają podjęcie racjonalnej, konstruktywnej decyzji o rozwiązaniu a nie rozstrzygnięciu sytuacji trudnej. Bywa zatem tak, że kiedy spotykamy się z naruszeniem naszych praw przez innych, wybieramy zwykle różne drogi np. bierzemy sprawę „w swoje ręce” – sami chcemy osądzić działania sprawcy, często kierując się zemstą i nierzadko pod wpływem dużych emocji. Im większe straty, tym większe poczucie krzywdy i potrzeba odwetu oraz brak wiary w pomoc ze strony społeczeństwa. Konflikt rośnie niczym śniegowa kula i czasem trudno dostrzec możliwość jego rozwiązania. Bywa również tak, że szukamy pomocy we współczesnym systemie wymiaru sprawiedliwości np. w sądzie. W trakcie procesu sądowego czy postępowania przygotowawczego nie bierze się pod uwagę, co dzieje się z pokrzywdzonym. Liczymy na to, że sprawca zostanie solidnie ukarany oczywiście adekwatnie do winy. Pamiętajmy jednak o tym, że sprawca może nie mieć motywacji do wzięcia odpowiedzialności za swoje działania a potrzeby pokrzywdzonego i społeczności lokalnej nie zawsze brane są pod uwagę. Pozwala to często na rozstrzygnięcie a nie pełne i trwałe rozwiązanie konfliktu. Zatem najlepszym sposobem na rozwiązanie sytuacji jest mediacja oparta na potrzebach osoby pokrzywdzonej. Podstawowym celem realizowanym i zawartym w ugodzie mediacyjnej jest naprawienie szkody, krzywdy i zadośćuczynienie zrealizowane w sposób zgodny z potrzebami pokrzywdzonego i jednocześnie zaakceptowany przez sprawcę. Dzięki takim działaniom zostaje przywrócony ład społeczny zburzony danym

sporem.

U podstaw mediacji leży tzw. sprawiedliwość naprawcza, czyli naprawienie wszystkiego, co da się naprawić między uczestnikami w najpełniejszy i najlepszy dla nich sposób by rozwiązać istniejący konflikt. Do zalet sprawiedliwości naprawczej zaliczyć możemy konstruktywność, ekonomiczność, zwracanie uwagi na potrzeby i uczucia, kładzenie nacisku na dialog i negocjacje oraz naprawienie krzywdy poprzez zadośćuczynienie.

Mediacja jest bardzo wszechstronną procedurą. Doskonale sprawdza się w sprawach sądowych (np. karnych, cywilne – gospodarcze, pracownicze, rodzinne, sąsiedzkie itp.). Niemniej warto jednak pamiętać, że nade wszystko stosuje się ją z powodzeniem i efektywnie w sporach i problemach z jakimi spotykamy się w życiu codziennym. Przede wszystkim jest procedurą pozwalającą rozwiązać problem, tak jak rozwiązuje się supeł – bez zrywania i przecinania sznurka, palenia za sobą mostów w relacjach z innymi ludźmi, które potem trzeba naprawiać, a żale, pretensje i gorycz pozostaną już na zawsze.

Dobre strony mediacji:

- W wyniku przeprowadzonego postępowania mediacyjnego korzyści odnoszą przede wszystkim strony mediacji.
- Sprawy do mediacji mogą być zgłaszane w szkole przez każdą osobę, która widzi konflikt, ale również na wniosek stron.
- Mediacja stwarza stronom szansę na samodzielne, szybkie i tanie rozwiązanie ich sporu w formie polubownego porozumienia w obecności mediatora, który zadba o to, by ugoda była spisana zgodnie z prawem i zasadami współzycia społecznego.
- Strony mają bezpośredni wpływ na rozwiązanie konfliktu oraz podejmowanie decyzji o zadośćuczynieniu, świadczonej rekompensacie, czy też określeniu dalszych reguł współzycia (oznacza to możliwość rozwiązania konfliktu przez czynne włączenie się obu stron),

- Następuje zamiana walki stron na działanie mające na celu rozwiązanie wspólnego problemu.
- Mediacja pozwala na odreagowanie emocji, zmniejszenie lęku i poprawę a nawet utrzymanie wzajemnych relacji i dalszą współpracę.
- Mediacja daje możliwość zachowania dobrego wizerunku tzw. „ wyjścia z twarzą” z sytuacji trudnej,
- Mediacja sprzyja obniżeniu poziomu negatywnych emocji oraz zrozumieniu potrzeb własnych i drugiej strony, a przez to zmniejsza obciążenie psychiczne związane z sytuacją konfliktową poprzez wyrażanie potrzeb i uczuć
- w trakcie mediacji może dojść do pojednania stron zwłaszcza, jeśli są to dla siebie osoby znaczące, bliskie

